

Σκέψεις για μια εθνική φαρμακευτική πολιτική Ποια είναι τα κυριότερα προβλήματα που πρέπει να επιλύσει μια εθνική πολιτική για το φάρμακο;

Κώστας Αθανασάκης, Ηλίας Κυριόπουλος

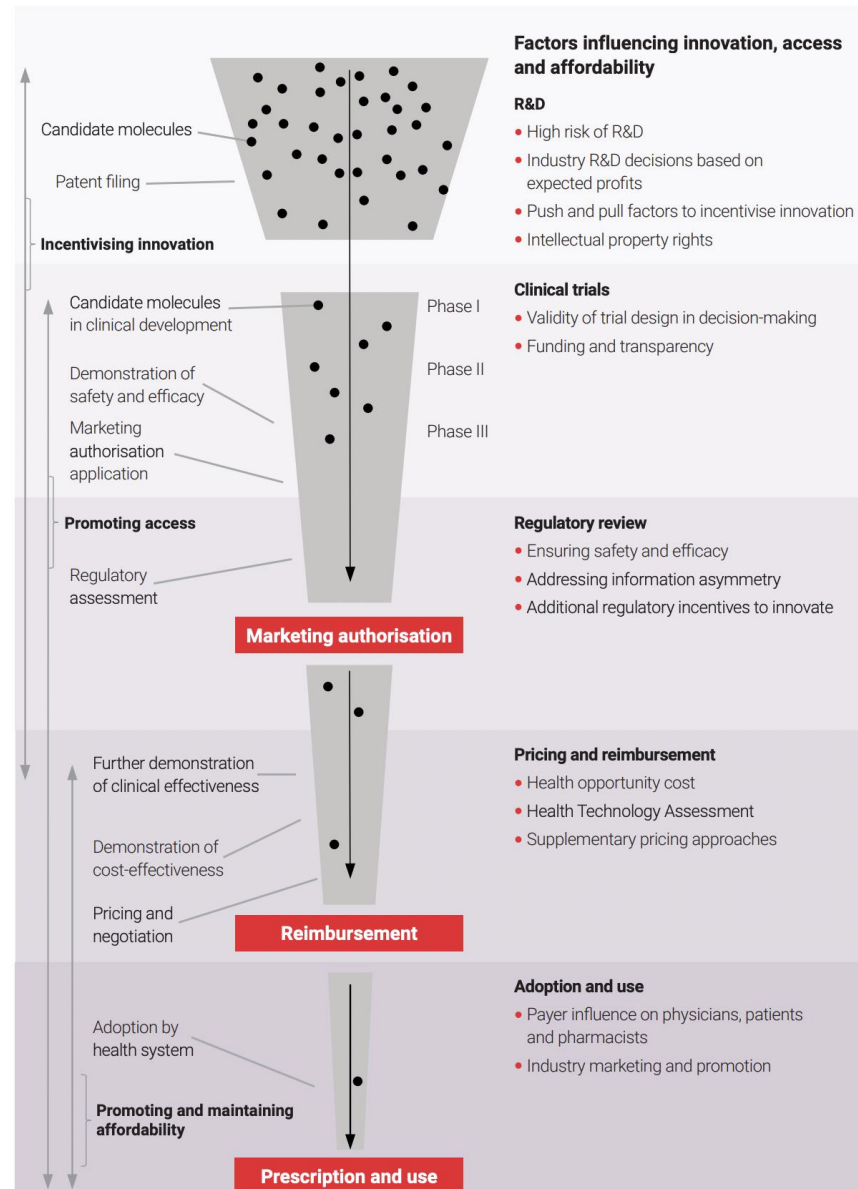
Forum για τα Οικονομικά και την Πολιτική Υγείας

• 15.09.2023

Τι πραγματευόμαστε;

- Τι εννοούμε με τον όρο «εθνική φαρμακευτική πολιτική»;
- Τι εννοούμε με τον όρο «πρόβλημα» και πώς θα το εντοπίσουμε;
- Ποια είναι τα βασικά προβλήματα;
- Ποιες (πρέπει να) είναι οι προτεραιότητες;
- Ποια είναι τα εμπόδια για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων;
- Πώς θα άρουμε τα εμπόδια;

Τι εννοούμε με τον όρο «εθνική φαρμακευτική πολιτική»;

Τι εννοούμε με τον όρο «φαρμακευτική πολιτική»; (I)

Ταχεία πρόσβαση των ασθενών στην καινοτομία

Οικονομική αποδοτικότητα, βιωσιμότητα και value-for-money

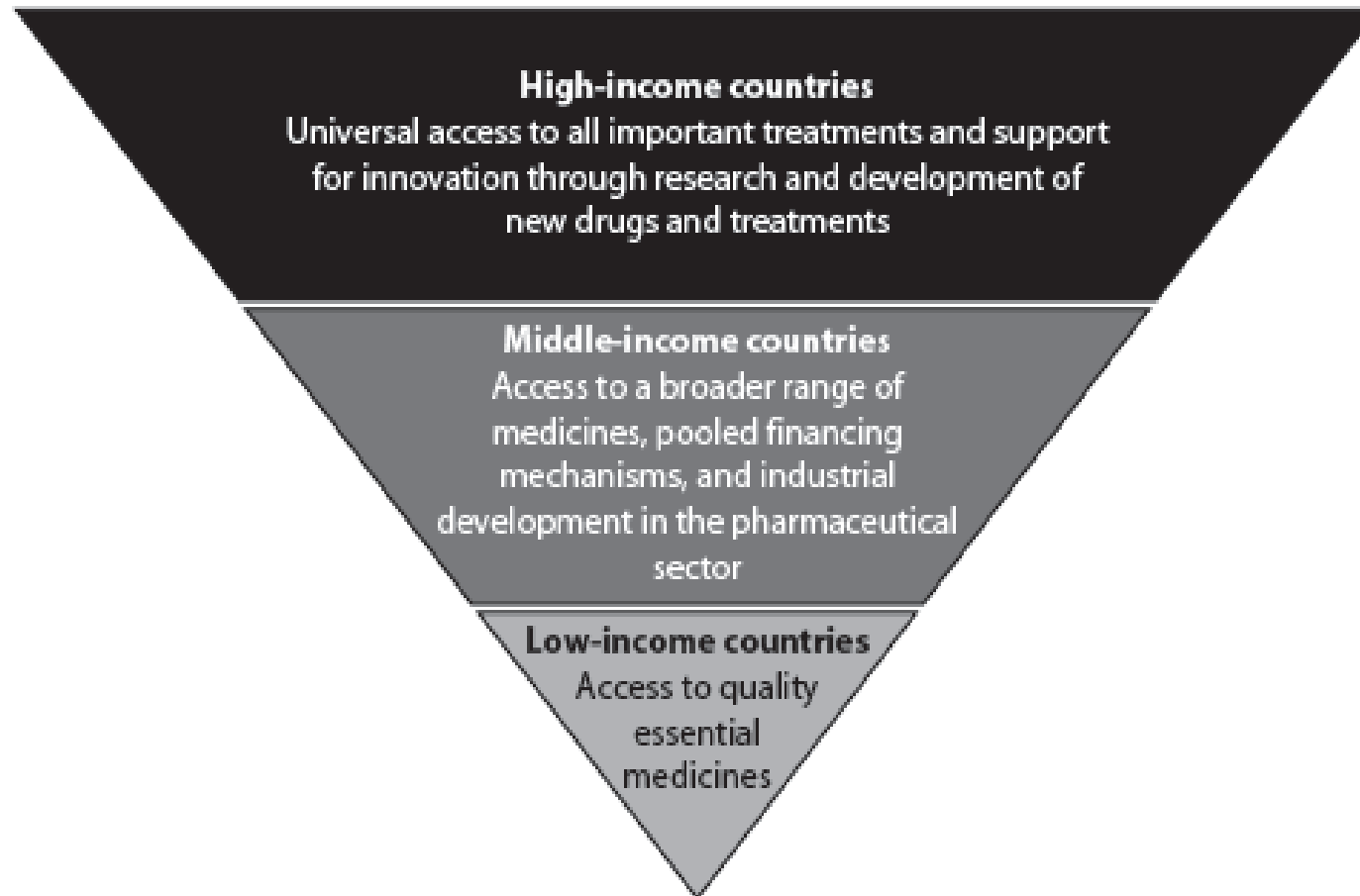
Κίνητρα για κλινική E&A

Βιομηχανική πολιτική και επενδύσεις

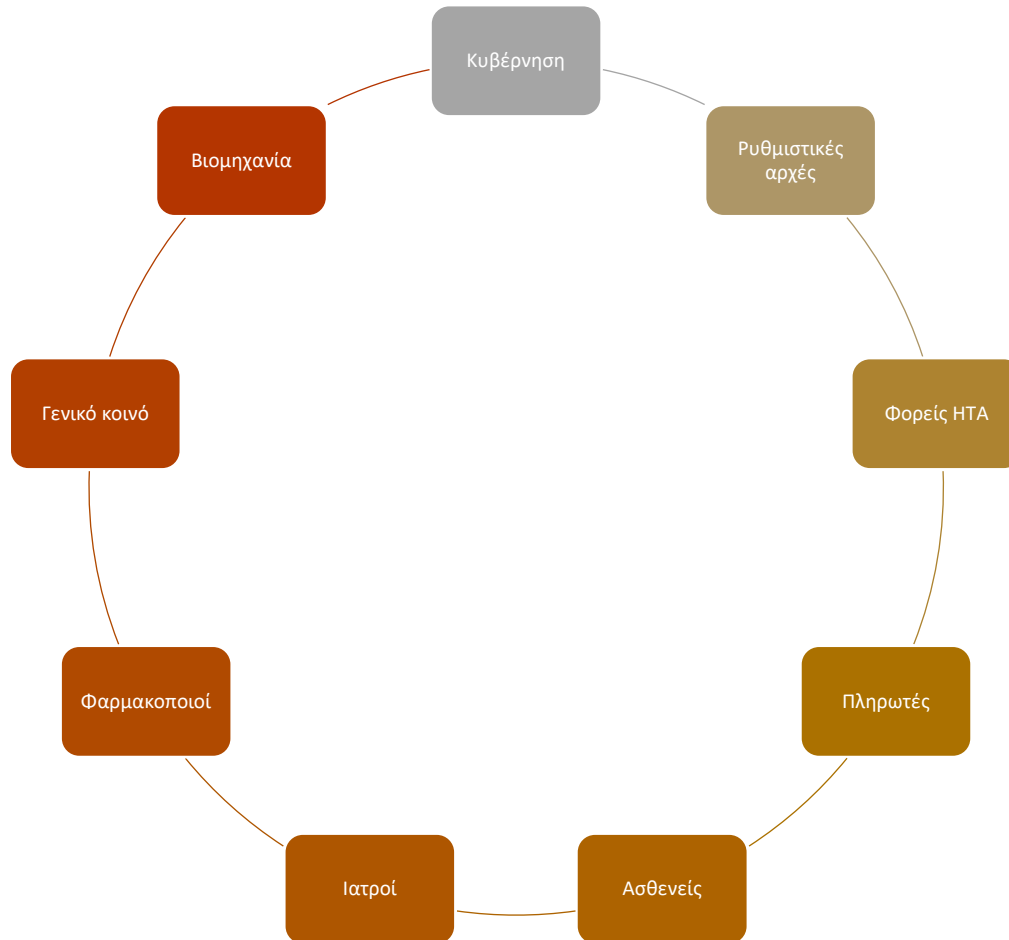
Διεθνής συνεργασία

Τι εννοούμε με τον όρο «φαρμακευτική πολιτική»; (II)

Figure 1.1 Emergence of Core Pharmaceutical Policy Objectives by Income Level

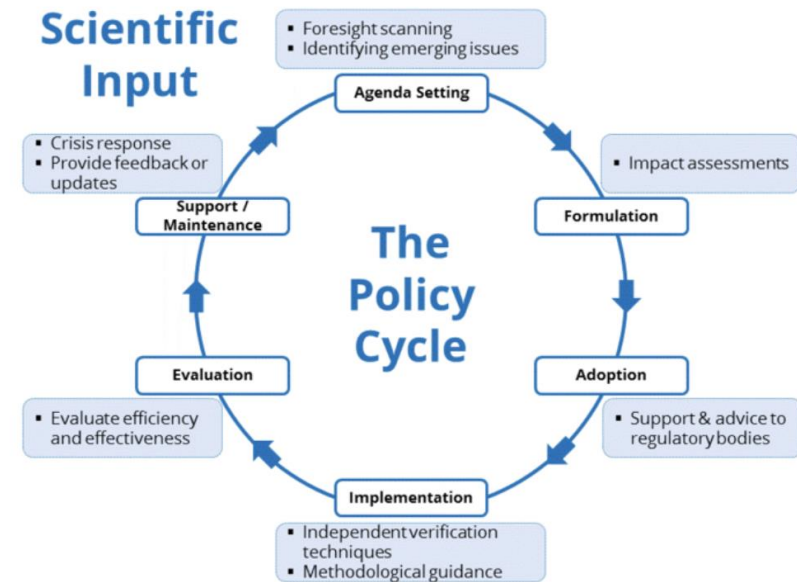
Ποιοι είναι συμμετέχοντες;

- Ποιοι είναι οι στόχοι του κάθε συμμετέχοντα;
- Ποιοι είναι οι κοινωνικοί και πολιτικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη συμπεριφορά τους;

Ποια είναι τα προαπαιτούμενα;

- Ευρεία διαβούλευση και συμμετοχή των εταίρων
- Σαφώς προσδιορισμένοι και δεσμευτικοί στόχοι
 - Σε βραχυπρόθεσμο, μεσοπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο ορίζοντα
- Αξιολόγηση δράσεων και πολιτικών
- Μελέτη της αλληλεπίδρασης με τους άλλους υποτομείς της υγειονομικής περίθαλψης

Ποια είναι τα βασικά συστατικά μιας επιτυχημένης ΕΦΠ;

- Η διασφάλιση της πρόσβασης σε ασφαλή και αποτελεσματικά φάρμακα, μέσω μιας καλά σχεδιασμένης **εφοδιαστικής αλυσίδας**.
- Η χρήση των **τιμών*** με τρόπο που να διασφαλίζουν την οικονομική αποδοτικότητα (**value for money**)
- Οι τεκμηριωμένες αποφάσεις **αποζημίωσης** ενός φαρμάκου
- Η ύπαρξη **μηχανογράφησης** (π.χ. ηλεκτρονική συνταγογράφηση, συστήματα διανομής)
- Η διασφάλιση της τεκμηριωμένης **συνταγογράφησης** των φαρμάκων
- Η διασφάλιση επαρκούς και βιώσιμης **χρηματοδότησης**
- Η ορθή διοίκηση - διαχείριση (**governance**) του συστήματος

Τι εννοούμε με τον όρο «πρόβλημα»;

What is the Policy Problem?

Methodological Challenges in Policy Evaluation

ANDERS HANBERGER

Umeå University, Sweden

Because when a policy process starts, nobody knows what line of action will eventually be implemented, policy evaluation has to continuously examine the content of different policy components. **In order to understand and explain public policy, different stakeholders' perceptions of the policy problem need to be scrutinized.** A policy evaluation should also facilitate the interpretation of policy in a broader context. What values and order does the policy or programme promote? Using an open evaluation framework and a mix of criteria can facilitate a broader interpretation of the policy process. In this article, problems undertaking policy evaluation are discussed in relation to a Swedish medical informatics programme.

and

Προβλήματα στην πολιτική υγείας

TheUpshot

ECONOMIC VIEW

Why Health Care Policy Is So Hard

Share full article

115

Mengxin Li

By N. Gregory Mankiw

July 28, 2017

“Nobody knew that health care could be so complicated.” President Trump [said](#) that in February, yielding more than a few chuckles from pundits and late-night comedians.

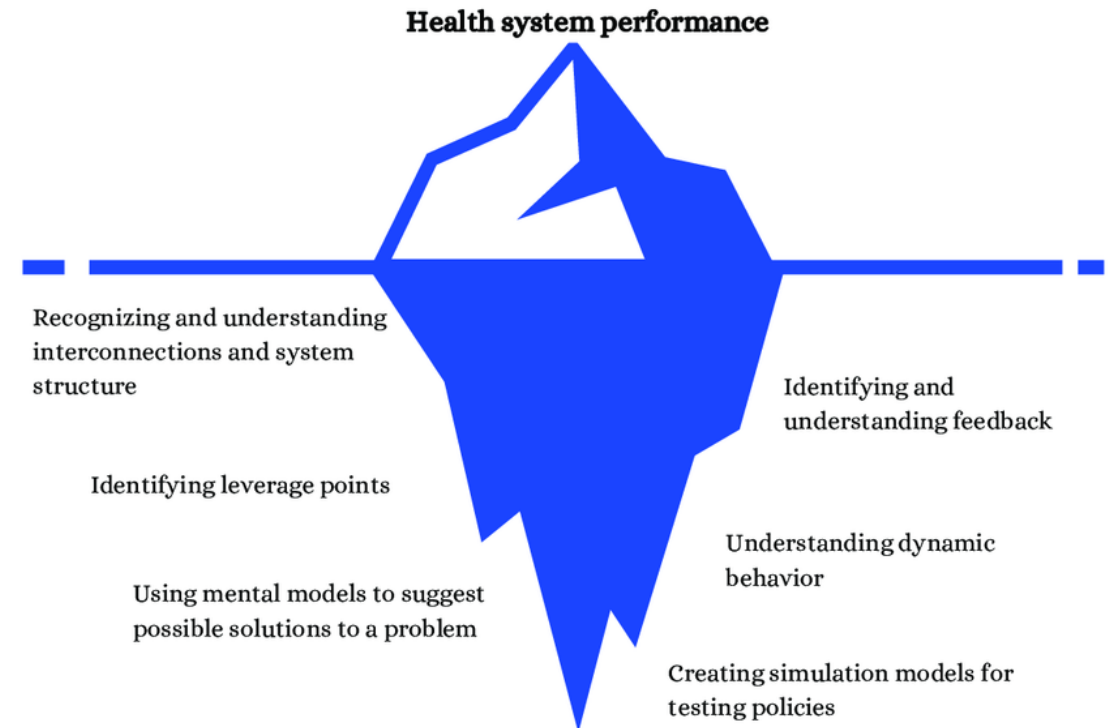
In fact, anyone who has spent some time thinking about the issue sees its complexity. With the collapse of the Senate health care bills this week, the president has certainly been reminded of it.

But Mr. Trump’s epiphany raises some questions: Why is health care so complicated? How does it differ from most of the other goods and services that the economy produces? What makes health policy so vexing?

In Econ 101, students learn that market economies allocate scarce resources based on the forces of supply and demand. In most markets, producers decide how much to offer for sale as they try to maximize profit, and consumers decide how much to buy as they try to achieve the best standard of living they can. Prices adjust to bring supply and demand into balance. Things often work out well, with little role left for government. Hence, [Adam Smith’s](#) vaunted “invisible hand.”

Πώς θα εντοπίσουμε το «πρόβλημα»;

- **Ανάλυση** δεδομένων υγείας από τους δημόσιους φορείς
- **Διαβούλευση** με κοινωνικούς φορείς και εταίρους
- **Σύγκριση** με τη διεθνή εμπειρία
- **Τεκμηρίωση** ειδικών εμπειρογνωμόνων και επιστημονική γνώση

15/9

18.30 ΠΡΟΣΕΛΕΥΣΗ

19.00 ΕΝΑΡΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

19.00-21.00

1ος ΚΥΚΛΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Ποια είναι τα κυριότερα προβλήματα τα οποία πρέπει να επιλύσει μια εθνική πολιτική για το φάρμακο;

Συντονιστής

Δημήτρης Κονιάς

Εισηγητές

Κώστας Αθανασάκης, Ηλίας Κυριάπουλος

Τοποθετήσεις

Άρης Αγγελής, Αγόστη-Ροζα Βρεττού, Βασίλης Καντοζαμάνης

16/9

10.00-11.30

2ος ΚΥΚΛΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Ποιοι είναι οι στόχοι της δημόσιας πολιτικής για το φάρμακο;

Συντονιστής

Λευτέρης Θηραίος

ΟΜΙΛΙΕΣ

■ Εξοραφίζοντας την πρόταση των πολιτών στα φάρμακα - Παρόν και Μέλλον Θεανώ Κορροδίνι

■ Αναζητώντας μια βιώσιμη φαρμακευτική πολιτική μέσα από διεθνείς πρακτικές

Ολύμπιος Παπαδημητρίου

■ Πρόσβαση και λύσεις για μια δίκαιη, προσιτή και βιώσιμη αγορά φαρμάκων

Λαμπρίνα Μπαρμπατάκη

■ Όταν η χρηματοδότηση παρεμβαίνει στην πρόταση, Μάρκος Ολλανδίδης

■ Βασικές αρχές και άξονες για μια "νέα" πολιτική υγείας Κυριάκος Σουλιώτης

11.30-12.00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

12.00-13.30

3ος ΚΥΚΛΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Τι χρειάζεται να αλλάξει στη χρηματοδότηση του φαρμάκου;

Συντονιστής

Χαρόλαμος Οικονόμου

ΟΜΙΛΙΕΣ

■ Η χρηματοδότηση του νευρολογικού φαρμάκου

Σπρεβλάσις και απαιτούμενες διαρθρωτικές αλλαγές Όλγα Οικονόμου

■ Νευρολογικό φάρμακο: υπάρχει θεραπεία Αγγελική Αγγελή

■ Εξελίξεις στη χρηματοδότηση της φαρμακευτικής καινοτομίας Γιότα Κοιτασιδίου

■ Εξέλιξη της νευρολογικής καινοτομίας & ηλεκτρονική συνταγογράφηση

της εξωνευρολογικής Νίκος Παλιός

13.30-14.30 ΓΕΥΜΑ

14.30-16.00

4ος ΚΥΚΛΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Ποιες οι απαραίτητες διαρθρωτικές αλλαγές;

Συντονιστής

Βασίλης Πενταφάνης

ΟΜΙΛΙΕΣ

■ Μεταφορά και προσαρμογή των επεξεργασμένων διεθνών πρακτικών

στην πολιτική του φαρμάκου στην Ελλάδα Κώστας Ζησιός

■ Η μεταρρύθμιση του συστήματος χρηματοδότησης της φαρμακευτικής φροντίδας

Αντωνία Καραϊσκάκη

■ Αξιοποίηση δεδομένων υγείας ως μέσο για τεχνητά διευκολυνόμενη πολιτική υγείας Γιάννης Κωσταπόπουλος

■ Ανάγκη για διαρθρωτικές αλλαγές στον τομέα υγείας και φαρμάκου Πρακλίκης και ευκαρίας

Θάνος Αθανασιάδης

17/9

10.00-11.30

5ος ΚΥΚΛΟΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ

Από την τεκμηρίωση στη σύγκλιση και μεταρρύθμιση για μια εθνική πολιτική για την υγεία

Συντονίστρια

Ελπίδα Πάδη

ΟΜΙΛΙΕΣ

■ Η χρήση δεδομένων για τη χάραξη τεχνητά διευκολυνόμενων πολιτικών υγείας Λίλιαν Βιλλιδριό

■ Προσαρμοσμένα για μια εθνική πολιτική: Επισκόπηση Γιάννης Τούντας

■ Έρευνα για το φάρμακο ως αναπτυξιακό εργαλείο Αχιλλέας Γραβάνης

■ Πως είναι ο ρόλος και η σημασία της καινοτομίας διαβουλευτικής στη λήψη αποφάσεων

Γιώργος Καπετανάκης

11.30-12.00

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ομιλήτης

Κώστας Αθανασάκης

12.00 ΤΕΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

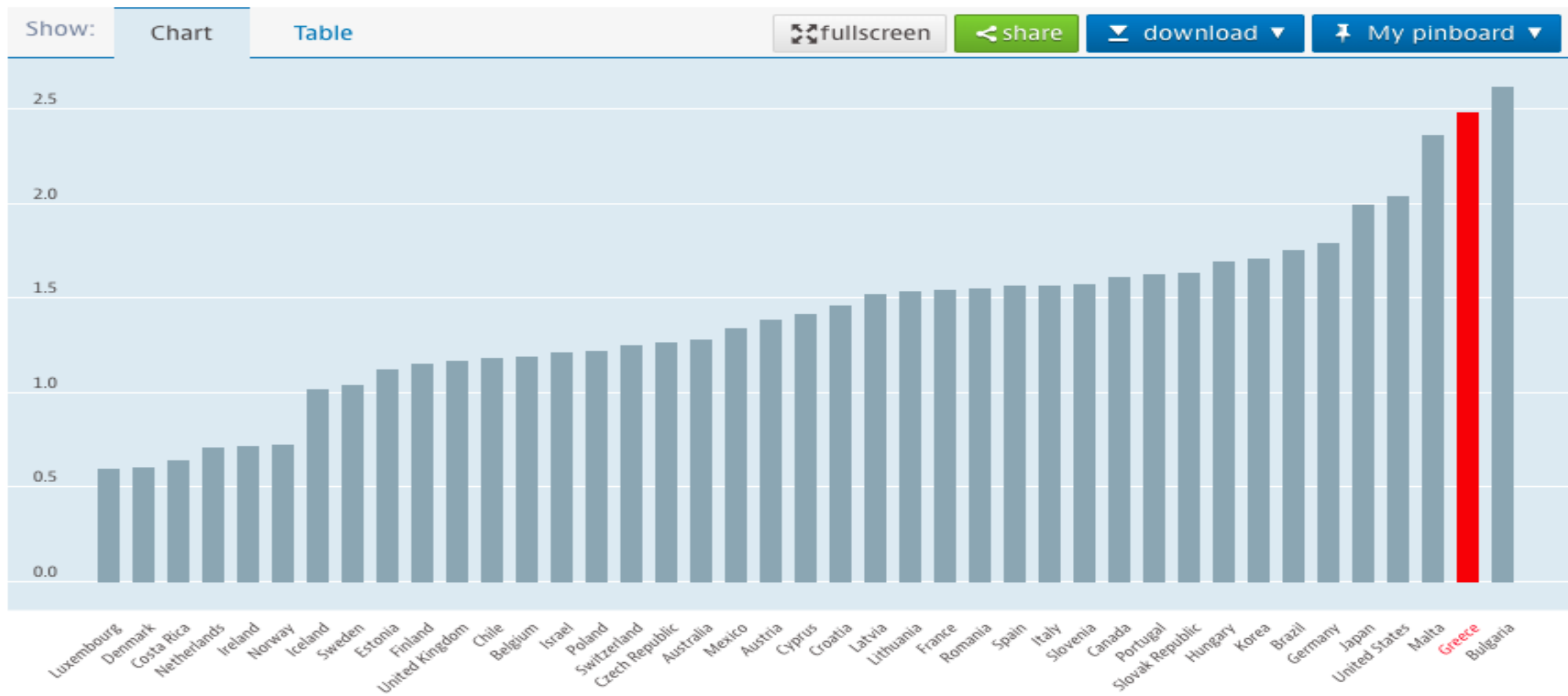
Ποια είναι τα βασικά προβλήματα;*

*Ενδεικτικά παραδείγματα, γιατί υπάρχουν και άλλα sessions στο Forum!

Εξωνοσοκομειακή ΦΔ: υπάρχει πρόβλημα και πού ακριβώς; (I)

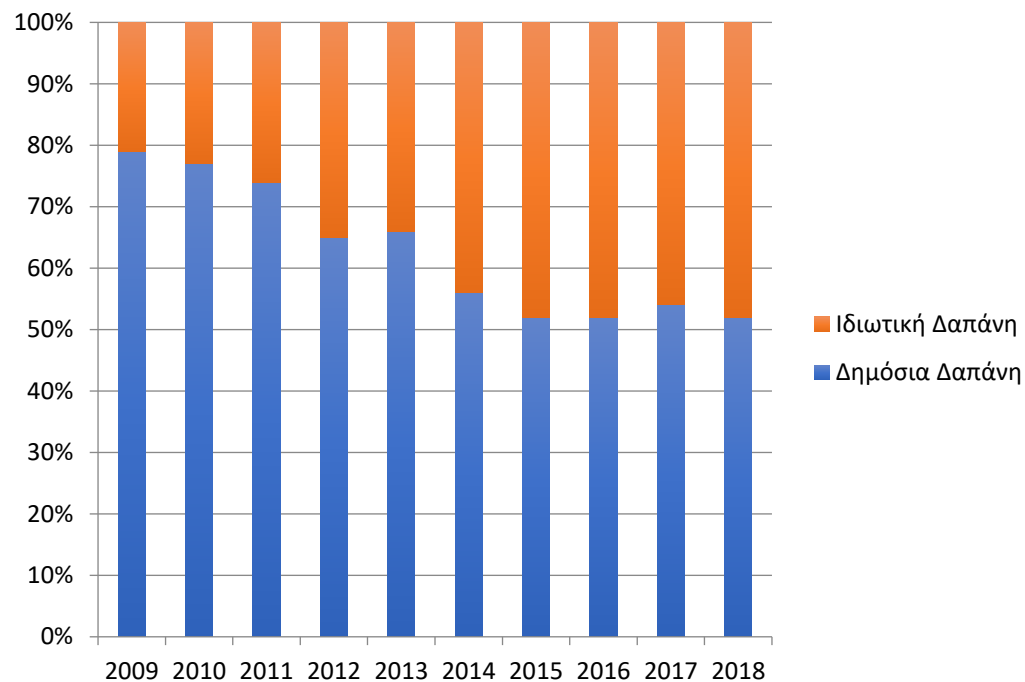
Pharmaceutical spending Total, % of GDP, 2022 or latest available

Source: Health expenditure and financing: Health expenditure indicators

Εξωνοσοκομειακή ΦΔ: υπάρχει πρόβλημα και πού ακριβώς; (II)

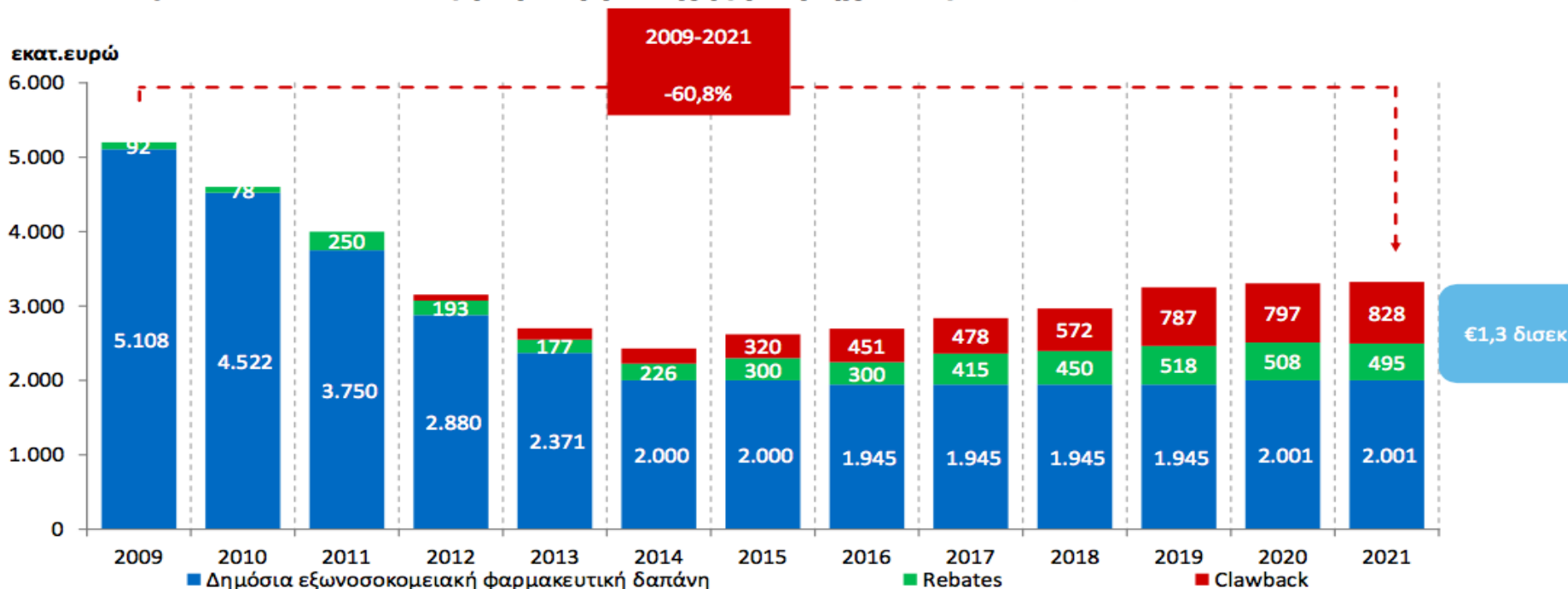
- Ας δούμε λίγο καλύτερα όλη την εικόνα

Εξωνοσοκομειακή δημόσια ΦΔ: υπάρχει πρόβλημα και πού ακριβώς;

- All-time classic: part 1

Μείωση -60,8% στη δημόσια εξωνοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη (εξαιρ. συμμετοχής ασθενών) από το 2009: αύξηση συμμετοχής βιομηχανίας στο €1,3 δισεκ.

Πηγή: ΕΟΠΥΥ 2012-2021, Εκθέσεις Προϋπολογισμών 2014-2021, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ-ΣΦΕΕ. Σημείωση: Μολονότι οι φαρμακευτικές εταιρείες πωλούν σε τιμές παραγωγού (ex-factory) το κόστος υπολινίζει το clawback σε τιμές λιανικής. *Για το 2020 τα clawback και rebates είναι εκτίμηση

Εξωνοσοκομειακή ΦΔ: υπάρχει πρόβλημα και πού ακριβώς; (III)

- Ας δούμε καλύτερα το breakdown δημόσιας και ιδιωτικής δαπάνης για φάρμακα

Health expenditure and financing

Customise			Export			My Queries		
→ Financing scheme			Government/compulsory schemes			▼		
→ Function			Medical goods (non-specified by function)			▼		
→ Provider			All providers			▼		
→ Measure			Current prices			▼		
→ Year			2021			▲ ▼		
→ Country	Unit							
Greece	Euro, Millions							2 665.2

Health expenditure and financing

Customise			Export			My Queries		
→ Financing scheme			Voluntary schemes/household out-of-pocket payments			▼		
→ Function			Medical goods (non-specified by function)			▼		
→ Provider			All providers			▼		
→ Measure			Current prices			▼		
→ Year			2021			▲ ▼		
→ Country	Unit							
Greece	Euro, Millions							2 267.1

Εξωνοσοκομειακή ιδιωτική ΦΔ: υπάρχει πρόβλημα και πού ακριβώς; (III)

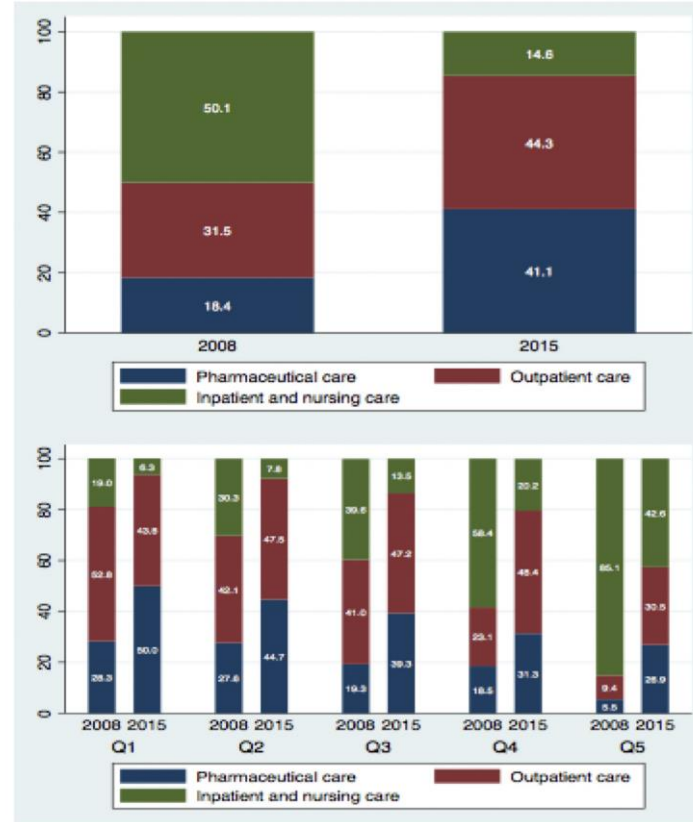
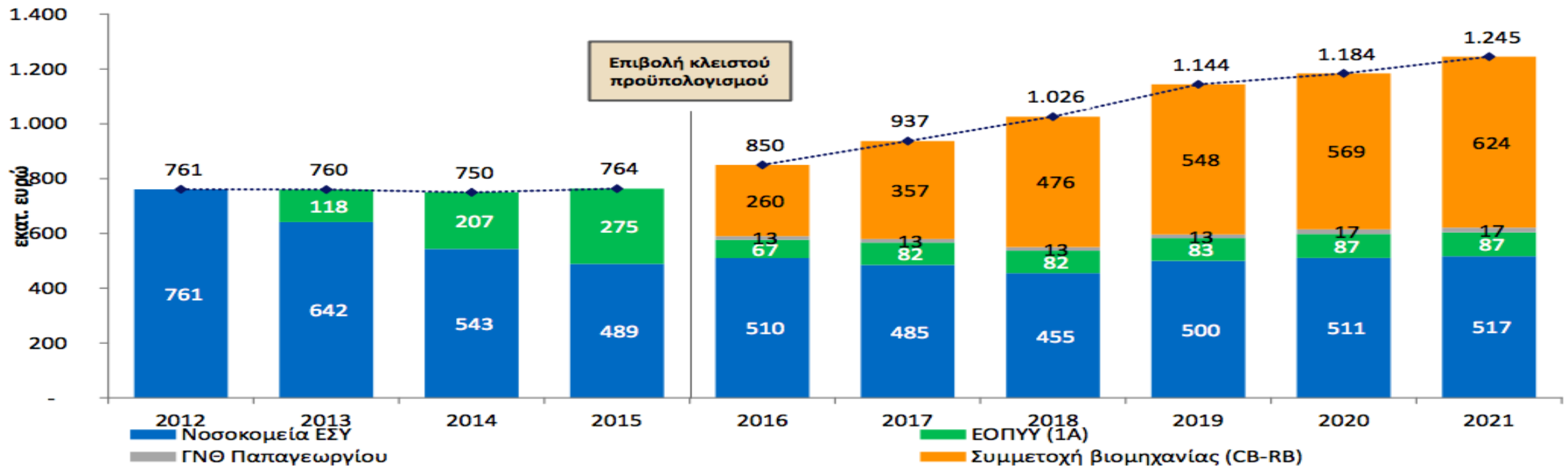

Fig. 1. Contribution of health expenditure components to overall CHE.

Νοσοκομειακή ΦΔ: υπάρχει πρόβλημα και πού ακριβώς; (I)

- All-time classic: part 2

Μειωμένη κατά -18,7% το 2019 σε σχέση με το 2015 η δημόσια νοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη με αύξηση συμμετοχής βιομηχανίας

Πηγή: ΕΟΠΥΥ 2012-2021, ESY.net 2012-2015, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ-ΣΦΕΕ. Σημείωση: Εκτίμηση 2019 για συμμετοχή βιομηχανίας. Τα δεδομένα για ΕΟΠΥΥ (1Α) περιλαμβάνουν και το Αορεαίειο. Η συμμετογή της βιομηχανίας περιλαμβάνει τις αυτόματες επιστροφές, τις υποχρεωτικές και τις εθελοντικές εκπτώσεις.

Νοσοκομειακή ΦΔ: υπάρχει πρόβλημα και πού ακριβώς; (II)

- Τάσεις στη νοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη ΕΕ-Ελλάδα

Table 1 Estimates and trends of hospital and outpatient pharmaceutical expenditure in European countries

Country; reference years	Percentage (%) of hospital PE to total PE (reference year)	Change in hospital PE, %	CAGR of hospital PE, %	Change in outpatient PE, %	Change in total PE, %
Belgium; 2013-2019 ⁹	49.3 (2019)	88.2	9.5	1.1	31.1
Denmark; 2012-2020 ¹⁰	47.5 (2020)	51.0	4.9	6.0	23.5
Finland; 2012-2018 ¹¹	22.2 (2018)	56.9	6.7	12.6	19.3
France; 2010-2014 ¹²	20.0 (2014)	6.8	1.6	-3.0	-1.5
Germany; 2010-2014 ¹²	21.4 (2014)	-2.3	-1.1	2.3	1.0
Greece; 2012-2019 ¹³	23.5 (2019)	-21.6	-3.4	-32.5	-30.2
Ireland; 2012-2016 ¹⁴	21.2 (2016)	38.5	8.5	-2.8	3.8
Italy; 2011-2019 ¹⁵	38.1 (2019)	88.1	8.2	-4.3	17.8
The Netherlands; 2010-2014 ¹²	28.4 (2014)	41.7	9.2	-5.6	1.9
Poland; 2010-2014 ¹²	33.5 (2014)	31.0	7.0	0.7	5.7
Spain; 2014-2016 ¹⁶	38.3 (2016)	18.3	8.8	5.9	10.3
Sweden; 2010-2016 ¹⁷	23.5 (2016)	16.2	2.5	8.9	10.5
UK; 2011-2020 ¹⁸	55.9 (2020)	179.9	12.1	4.4	60.7
Average	32.5	45.6	5.7	-0.5	11.8

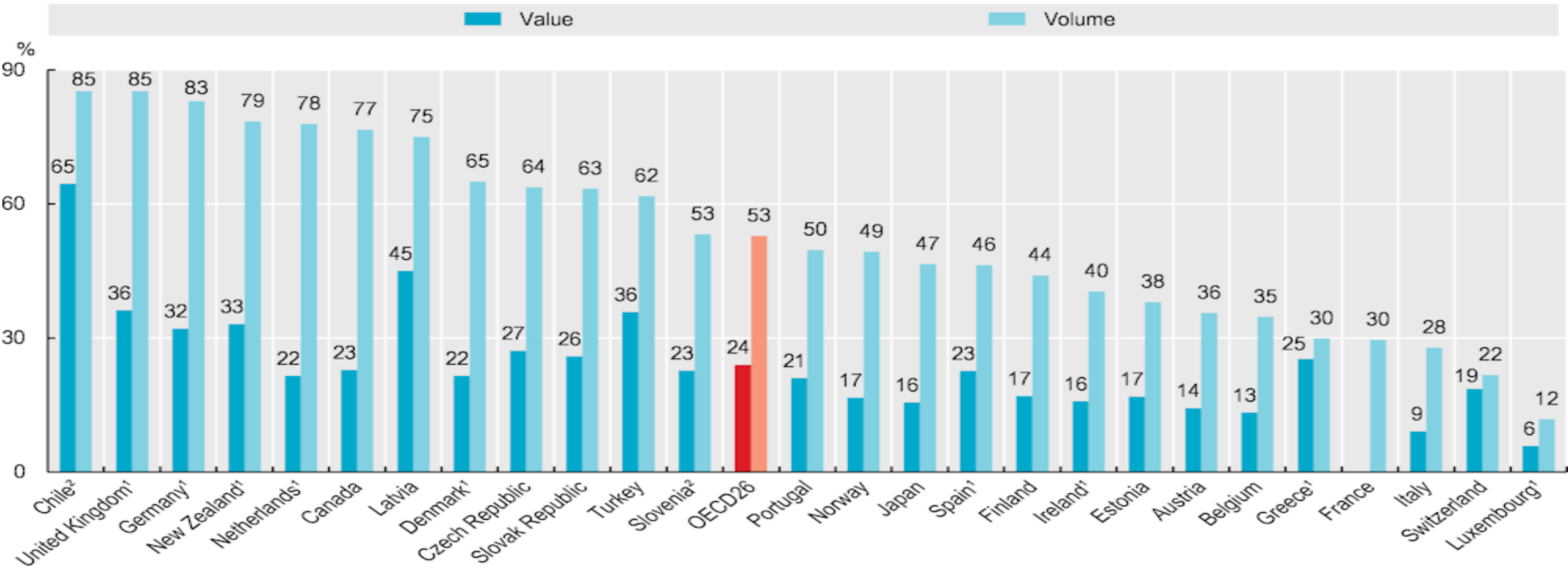
CAGR, compound annual growth rate; PE, pharmaceutical expenditure.

Λειτουργεί κανονικά η αγορά; Είναι μόνο θέμα δαπάνης;

Είναι επαρκώς ανταγωνιστική η μη προστατευμένη αγορά;

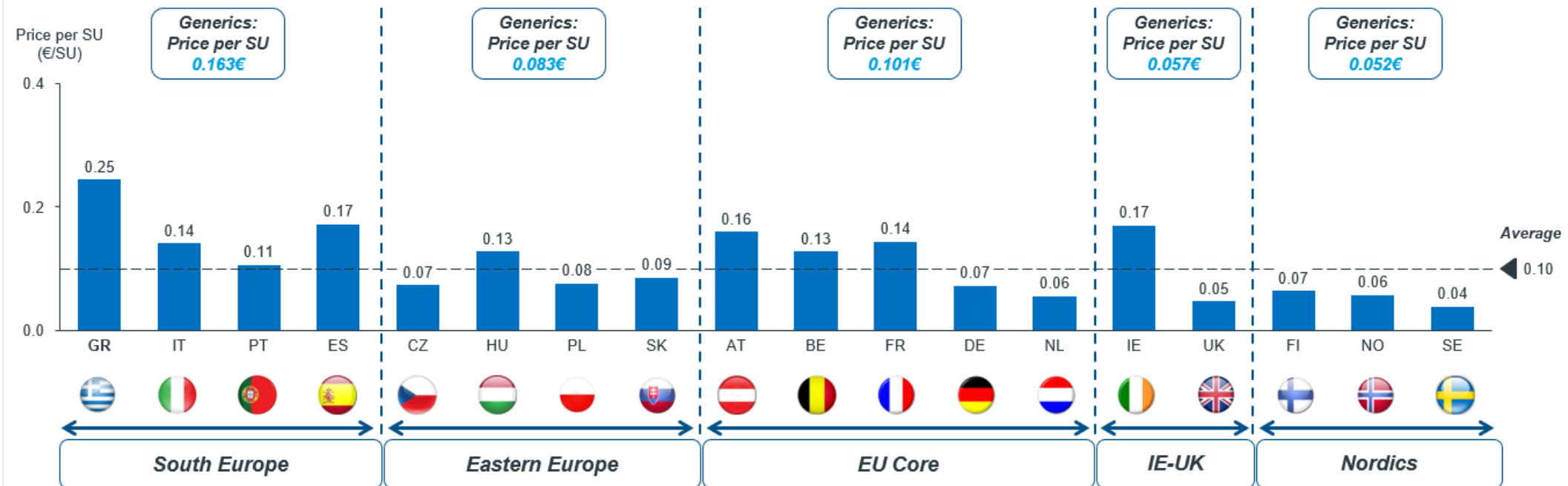
Share of generics in the total pharmaceutical market, 2019 (or nearest year) (OECD 2021)

Είναι επαρκώς ανταγωνιστική η μη προστατευμένη αγορά;

C10A - excluding C10A4 (PCSK9)

Price per SU (in €/SU) for Generics (CY2020)

Note 1: Numbers only for retail channel for all countries; Note 2: AT=Austria; BE=Belgium; CZ=Czech Republic; FI=Finland; FR=France; DE=Germany; GR=Greece; HU=Hungary; IE=Ireland; IT=Italy; NL=Netherlands; NO=Norway; PL=Poland; PT=Portugal; ES=Spain; SE=Sweden; SK=Slovakia; UK=United Kingdom

Είναι δομημένες και διαφανείς οι αποφάσεις για την κατανομή των πόρων;

- Είμαστε εκεί που θέλουμε να είμαστε;

HTA Core Model DOMAINS

1. Health problem and current use of technology
2. Description and technical characteristics
3. Safety
4. Clinical effectiveness
5. Costs and economic evaluation
6. Ethical analysis
7. Organisational aspects
8. Social aspects
9. Legal aspects

ΑΡΘΡΟ ΣΥΝΤΑΞΗΣ
EDITORIAL

Αξιολόγηση της τεχνολογίας
υγείας
Μια πρόταση για τις διαδικασίες
και την οργάνωση

A proposal for the procedures and organization of health technology assessment in Greece

K. ATHANASAKIS, E. THIREOS, M. GEITONA, J. YFANTOPOULOS, J. KYRIOPOULOS

Institute for Health Economics, Athens, Greece

Archives of Hellenic Medicine 2020, 37(4):439–444

Η(Τ)ΤΑ

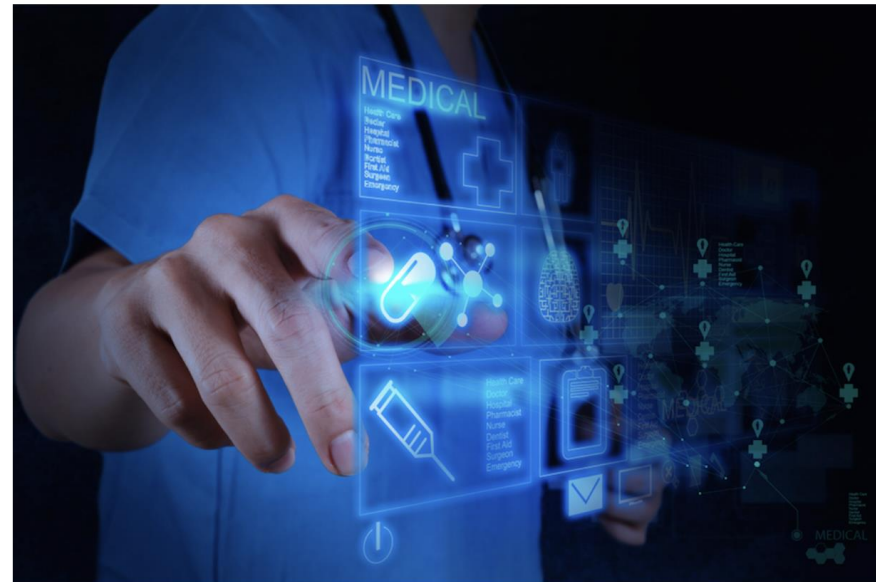
Η μορφή του Φορέα Αξιολόγησης Τεχνολογιών Υγείας

Συντάκτης: Βασιλική Αγγουριδίη ο: 017/04/2018, 11:48 Κατηγορίες: Featured, Ρεπορτάζ Χωρίς Σχόλια
Εκτύπωση Email

Το σχήμα που θα λάβει ο Οργανισμός ΗΤΑ έχει αρχίσει να "αχνοφαίνεται" στον ορίζοντα, με την αρμόδια Ομάδα σχεδιασμού του, να συνθέτει τα στοιχεία διαμόρφωσης του.

Επιτέλους! Το υπουργείο Υγείας φτιάχνει φορέα Αξιολόγησης για τα φάρμακα

Συντάκτης: Αιμίλιος Νεγκής ο: 030/11/2017, 15:07 Κατηγορίες: Featured, Νέα, Ρεπορτάζ Χωρίς Σχόλια
Εκτύπωση Email

Η "ομάδα" Αξιολόγησης Τεχνολογιών Υγείας του ΕΟΠΥΥ

Συντάκτης: Βασιλική Αγγουριδίη ο: 001/08/2016, 7:00 Κατηγορίες: Featured, Ρεπορτάζ Χωρίς Σχόλια
Εκτύπωση Email

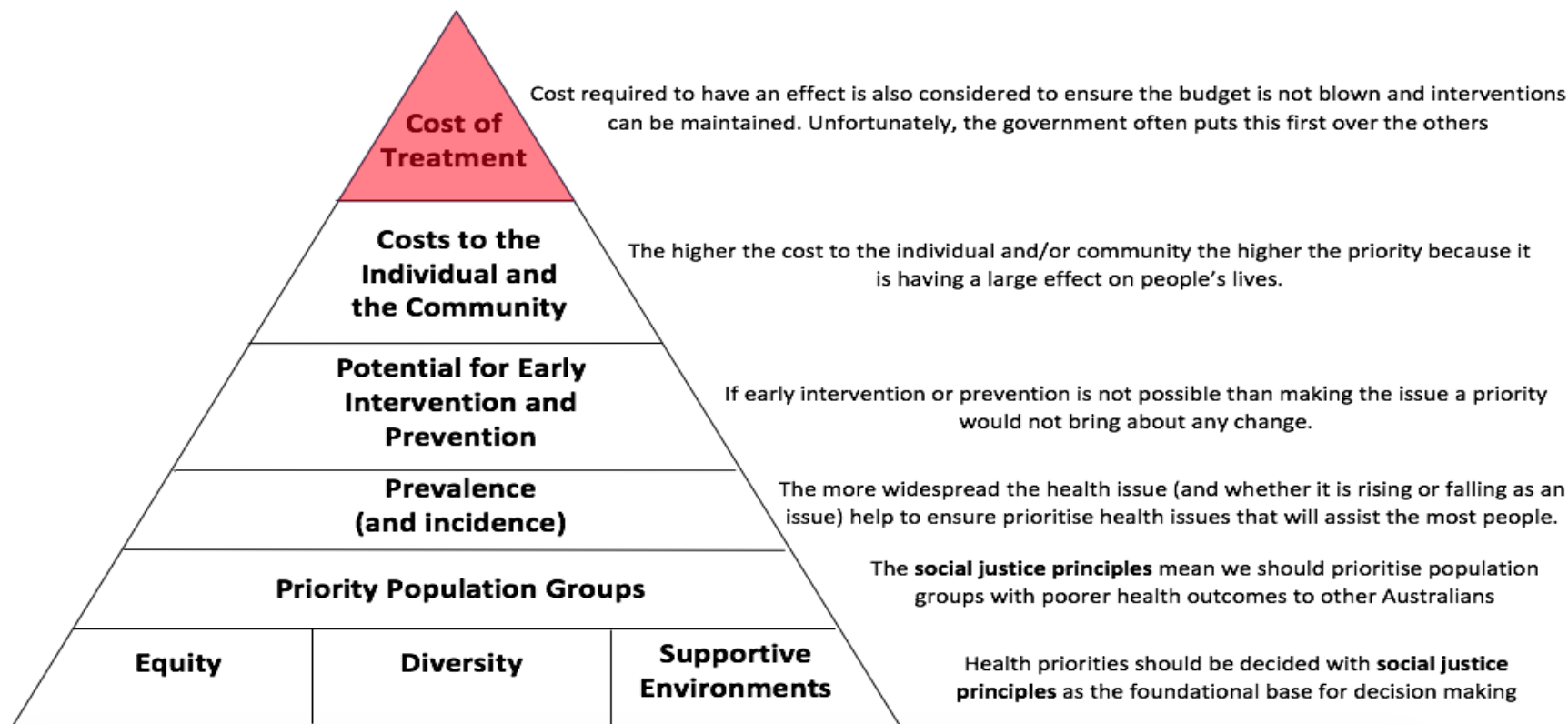
Έχουμε διαδικασίες για να «υποδεχθούμε» το μέλλον;

**Μια πρόταση για την υποδοχή του μέλλοντος στην αγορά του φαρμάκου:
προς μια διαδικασία Σάρωσης Ορίζοντα και τη δημιουργία ενός Ταμείου Καινοτομίας στην Ελλάδα**

Εργαστήριο Αξιολόγησης Τεχνολογιών Υγείας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Απλούστερα κριτήρια: κοινωνικές αξίες + δεδομένα

‘Η πιο σύνθετες προσεγγίσεις...

Health Policy Analysis

Can We Incorporate Societal Values in Resource Allocation Decisions Among Disease Categories? An Empirical Approach

Kostas Athanasakis, PhD, Ilias Kyriopoulos, PhD, John Kyriopoulos, MD, PhD

A B S T R A C T

Objectives: Historically, resource allocation decisions in healthcare are based on univariate approaches, inevitably overlooking value dimensions that are essential from a societal welfare maximization perspective. This article aims to present a wider perspective on decision making that incorporates societal values when prioritizing future resource allocation among disease areas.

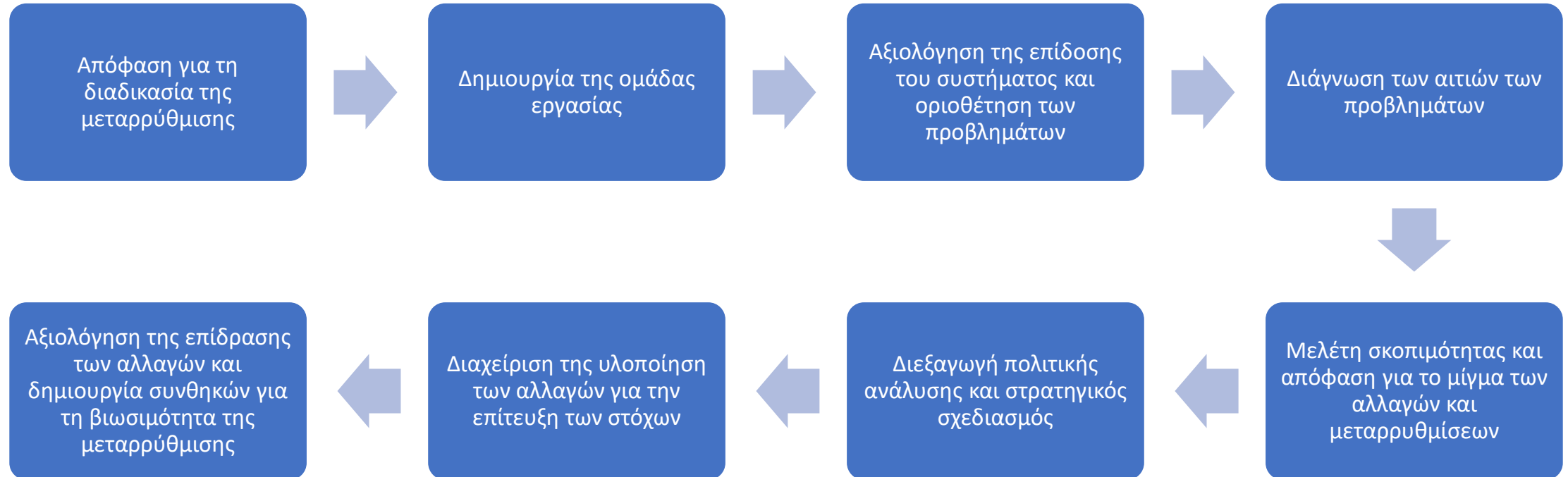
Methods: Sociotechnical application of multiple-criteria decision analysis with a set of criteria (value judgments) that are based on positive as well as normative dimensions of resource allocation. We use Greece as a case study. Societal value judgments were sourced via a multidisciplinary panel of experts who collectively provided criteria weights and scores for each alternative (16 disease categories, classified according to the Global Burden of Disease study) against each criterion. An additive value function provided the total value in priority preference for each alternative.

Results: The criteria that were deemed relevant to the decision-making process and their respective relative weights were burden of disease (0.245), capacity to benefit (0.190), direct cost and projected changes in the next 5 years (0.160), indirect cost (0.132), intensity of unmet needs (0.109), incidence of catastrophic expenditure (0.091), and caring externalities (0.073). The additive value function revealed that the top 5 priorities in highest total value scores were neoplasms, circulatory diseases, injuries, neurologic diseases, and musculoskeletal diseases.

Conclusions: Incorporation of societal value criteria in resource allocation decisions can highlight priorities and lead to different sets of planning decisions than solely demand-driven allocation.

Keywords: disease categories, health prioritization, MCDA, resource allocation.

Ποια είναι τα κυριότερα στάδια και εμπόδια;

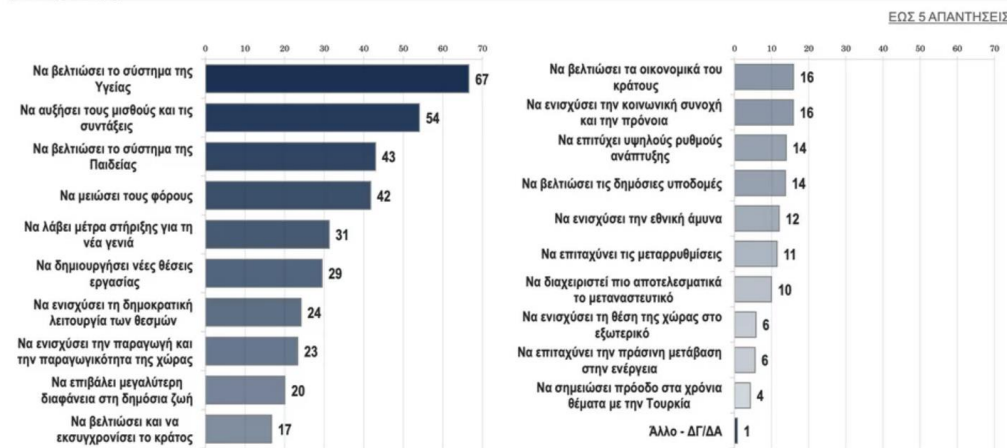
Το κενό μεταξύ σχεδιασμού και υλοποίησης

- Η παγίδα της υπεραισιοδοξίας και των μεγάλων προσδοκιών (Hudson et al., 2019)
 - Συνθετότητα του προβλήματος
 - Διαθεσιμότητα των δεδομένων και τεκμηρίων
 - Κίνητρα και συμπεριφορά των εταίρων
- Η παγίδα της κατακερματισμένης διακυβέρνησης
 - Δεκτικά και μη-δεκτικά συστήματα (Pettigrew et al., 1992)
 - Η de facto αυτονομία της "street-level bureaucracy" (Lipsky, 1980)
 - Silo mentality
- Η παγίδα της μη-συνεργατικότητας μεταξύ των φορέων
- Ο ρόλος του πολιτικού κύκλου (Norries & McCrae, 2013)
 - Μυωπικοί και βραχυπρόθεσμοι στόχοι
 - Rising salience, building blocks, embedding

Πώς θα άρουμε τα εμπόδια;

ΠΟΙΕΣ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Οι επόμενες εθνικές εκλογές θα γίνουν την 21η Μαΐου. Κατά τη γνώμη σας, ποιες πρέπει να είναι οι βασικές προτεραιότητες της επόμενης κυβέρνησης μετά τις εκλογές;

ΠΟΙΕΣ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Οι επόμενες εθνικές εκλογές θα γίνουν την 21η Μαΐου. Κατά τη γνώμη σας, ποιες πρέπει να είναι οι βασικές προτεραιότητες της επόμενης κυβέρνησης μετά τις εκλογές;

Κοινωνική τάξη (αυτοπροσδιορισμός) – top 10 ανά κοινωνική τάξη

Ανώτερη + Μέση ανώτερη	Μεσαία	Μικρομεσαία	Εργατική + Αγροτική				
Να βελτιώσει το σύστημα της Υγείας	63	Να βελτιώσει το σύστημα της Υγείας	61	Να βελτιώσει το σύστημα της Υγείας	70	Να βελτιώσει το σύστημα της Υγείας	76
Να αυξήσει τους μισθούς και τις συντάξεις	45	Να αυξήσει τους μισθούς και τις συντάξεις	50	Να αυξήσει τους μισθούς και τις συντάξεις	56	Να αυξήσει τους μισθούς και τις συντάξεις	67
Να μειώσει τους φόρους	40	Να βελτιώσει το σύστημα της Παιδείας	43	Να βελτιώσει το σύστημα της Παιδείας	44	Να μειώσει τους φόρους	49
Να βελτιώσει το σύστημα της Παιδείας	40	Να μειώσει τους φόρους	42	Να μειώσει τους φόρους	41	Να βελτιώσει το σύστημα της Παιδείας	42
Να λάβει μέτρα στήριξης για τη νέα γενιά	29	Να λάβει μέτρα στήριξης για τη νέα γενιά	31	Να λάβει μέτρα στήριξης για τη νέα γενιά	32	Να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας	34
Να βελτιώσει και να εκσυγχρονίσει το κράτος	25	Να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας	30	Να ενισχύσει τη δημοκρατική λειτουργία των θεσμών	29	Να λάβει μέτρα στήριξης για τη νέα γενιά	32
Να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας	23	Να ενισχύσει την παραγωγή και την παραγωγικότητα της χώρας	25	Να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας	28	Να ενισχύσει τη δημοκρατική λειτουργία των θεσμών	25
Να επιβάλει μεγαλύτερη διαφάνεια στη δημόσια ζωή	21	Να βελτιώσει και να εκσυγχρονίσει το κράτος	20	Να επιβάλει μεγαλύτερη διαφάνεια στη δημόσια ζωή	22	Να επιβάλει μεγαλύτερη διαφάνεια στη δημόσια ζωή	20
Να ενισχύσει τη δημοκρατική λειτουργία των θεσμών	21	Να ενισχύσει τη δημοκρατική λειτουργία των θεσμών	20	Να ενισχύσει την παραγωγή και την παραγωγικότητα της χώρας	21	Να ενισχύσει την παραγωγή και την παραγωγικότητα της χώρας	20
Να ενισχύσει την παραγωγή και την παραγωγικότητα της χώρας	21	Να επιβάλει μεγαλύτερη διαφάνεια στη δημόσια ζωή	17	Να ενισχύσει την κοινωνική συνοχή και την πρόνοια	19	Να ενισχύσει την κοινωνική συνοχή και την πρόνοια	20